

L'arxiu secret del Vaticà exposarà la butlla que va dividir el Nou Món entre Espanya i Portugal

- *La mostra Lux Arcana comprendrà també el document original que va fundar l'Estat pontifici*
- *Els documents s'afegeixen al centenar de textos secrets dels Papes que seran exposats a partir del febrer a Roma*

Dimecres, 12 de octubre del 2011

ROSSEND DOMÈNECH / Roma

Els funcionaris del papa Alexandre VI, el Borja, van escriure dues butlles sobre qui havia de ser el propietari del Nou Món descobert per Cristòfor Colom el 1492. En la primera el van assignar completament a la Corona espanyola i la segona va comportar, de fet, un repartiment territorial entre Portugal i Espanya. La segona butlla va ser redactada després de la primera, però li van posar una data anterior, perquè en la primera no es detallaven bé les coordenades a partir de les quals havia fixat la propietat d'Espanya.

El text definitiu es coneix com la butlla Inter Cetera i s'afegirà als cent documents de l'Arxiu Secret del Vaticà que a partir del febrer del 2012 i fins al setembre del mateix any sortiran de l'Estat pontifici per ser exposats al públic als museus Capitolins de Roma. "Una mostra irrepetible", han dit els organitzadors de l'exposició, que es coneix com a Lux Arcana (llum sobre els misteris).

Un altre document, que també va ser decisiu per a la història del món, serà afegit a l'exposició, el Privilegium Ottonianum, escriptura per la qual l'emperador germànic Ot (s. X) va concedir al papa Joan XII el que des d'aleshores es coneix com l'Estat o els estats pontificis. El document va rectificar una mentida històrica, descoberta i provada al segle XV, per la qual es feia remuntar a l'emperador Constantí (s. IV) el primer nucli de territori papal, el poder temporal dels papes que se segueix exercint actualment sobre el petit Vaticà, segons les fronteres redissenyades el 1921. La falsa "donació" de Constantí havia estat redactada entre el segle VIII i el IX.

Els hereus dels emperadors

Els dos documents estan idealment relacionats, ja que per a les seves disputes territorials Espanya i Portugal van sol·licitar la mediació d'Alexandre VI, perquè els papes eren considerats com els hereus dels emperadors romans i, per tant, de les "terres occidentals" (respecte a Roma). Per això el document és conegut també com a "butlla de partició".

La butlla Inter Cetera concedeix al rei d'Espanya "la possessió de totes les illes i terres descobertes i de les que haurien estat descobertes en el futur a l'oest d'una línia de frontera ideal Pol Nord/Pol Sud, teòricament traçada a unes aproximadament cent llegües des de les illes Açores i les de Cap Verd". A la butlla corregida, la segona, s'hi exalcen les qualitats de Cristòfor Colom, a petició dels monarques d'Espanya. El document original enviat a Madrid és a l'Arxiu d'Índies de Sevilla i la còpia autèntica, amb valor oficial i equivalent, a l'Arxiu Secret del Vaticà.

El document que funda històricament l'Estat pontifici (962 dC) no està escrit en tinta, sinó en or, a sobre d'un pergamí de color porpra. Concedeix al Papa gairebé tot l'actual territori italià i compromet als successius emperadors a defensar els pontífexs de qualsevol agressió. En el document l'emperador reserva per a si i per als successius el dret de ratificar els papes elegits, que al seu torn haurien hagut de jurar fidelitat als emperadors. Però Joan XII va trair el pacte, encara que es va quedar l'Estat rebut.

Font:

Publicat al diari LA VANGUARDIA del 12/10/11

<http://www.elperiodico.cat/ca/noticias/oci-i-cultura/larxiu-secret-del-vatica-exposara-butlla-que-dividir-nou-mon-entre-espanya-portugal-1179100>